

OPONENTSKÝ POSUDOK habilitačnej práce

Meno a priezvisko autora: PaedDr. Zlatica Huľová, PhD.

Názov práce: Technické vzdelávanie a postoje učiteľov k obsahu pracovného vyučovania vo 4. ročníku na primárnom stupni školy

Rozsah habilitačnej práce:

Habilitačná práca má rozsah 232 strán + 5 príloh. Na stranách 212 až 232 je uvedený zoznam bibliografických odkazov, ktorý je spracovaný podľa platnej normy. Ide prevažne o literatúru slovenských a českých autorov. Ďalšou prílohou je monografia „Projektová, problémová, kooperatívna a výskumná koncepcia vzdelávania v pregraduálnej príprave budúcich učiteľov“.

Názor oponentky na aktuálnosť témy habilitačnej práce:

Výber témy habilitačnej práce považujem za veľmi aktuálny a hlavne originálny. Ide o ojedinelú odborníčku v oblasti technického vzdelávania, ktorá skúma postoje učiteľov v takom rozsahu a podrobnej analýze. Navyše postoje učiteľov k predmetu pracovné vyučovanie komparuje s kompetenciami žiakov v pracovnom vyučovaní.

Posúdenie odbornej úrovne habilitačnej práce podľa jednotlivých častí:

Habilitačná práca má sedem kapitol. Prvé 4 kapitoly tvoria teoretické východiská, v ďalších troch kapitolách autorka predkladá empirický výskum, ktorý pozostáva z dvoch výskumných štúdií. V siedmej kapitole doktorka Huľová zovšeobecňuje závery obidvoch výskumných štúdií a predkladá odporúčania pre prax.

V prvom tematickom okruhu s názvom „*Historické východiská technického vzdelávania*“ autorka vychádza z dostupných zdrojov významných osobností technického vzdelávania. Osobitnú pozornosť venuje histórii technického vzdelávania v 20. storočí. Kým v prvej časti využila filozoficko - pedagogický aspekt, v druhej časti dominujú pragmatické skúsenosti zo zaradenia predmetov technického vzdelávania do školských dokumentov. Oceňujem jej prehľad formou tabuľky (str. 36 – 37), kde predkladá názov dokumentu a rozsah výučby na 1. stupni vzdelávania v rokoch 1922 – 1995. Chýba mi kritické zhodnotenie dokumentov z roku 1995, kedy došlo k výraznej redukcii predmetov s technickým zameraním.

V druhom tematickom okruhu „*Technické vzdelávanie na primárnom stupni školy v medzinárodnom porovnaní*“, kde vychádza z analýzy platných školských dokumentov týkajúcich sa technického vzdelávania na Slovensku. Následne ju porovnáva s technickým vzdelávaním v zahraničí (Švédsko, Fínsko, Nórsko, Anglicko, Poľsko a Česko). Ide o veľmi cenný materiál, pretože doteraz takáto komparácia na primárnom stupni chýbala. Podľa môjho názoru mohla autorka 2. kapitolu rozdeliť do dvoch samostatných kapitol (Základné pojmy v technickom vzdelávaní a Medzinárodné porovnanie technického vzdelávania). Napriek tomu, že nemám výhrady k základným pojmom, v tomto tematickom okruhu zanikli.

Tretí okruh má názov „Aktuálne tendencie v technickom vzdelávaní“, kde analyzuje legislatívu a jej prípravu v rokoch 2012 – 2017. Je vidieť, že autorka habilitačnej práce sa ocitla v centre realizačného tímu technického vzdelávania a kritizuje doterajšiu tvorbu pedagogických dokumentov, hlavne z toho dôvodu, že vznikajú bez dostatočného výskumného overenia. V tomto smere možno s docentkou Huľovou plne súhlasiť. V perspektívach technického vzdelávania vychádza zo skúseností popredných škôl a uvádza príklady dobrej praxe. V poslednej podkapitole pozornosť venuje metódam a formám technického vzdelávania. Osobitnú pozornosť venuje problémovému, projektovému a výskumne ladenému vyučovaniu. Práve bádatelky orientovaná výučba si zasluhuje osobitnú pozornosť, autorka jasne dáva najavo odklon od remeselno-činnej koncepcie a jej orientáciu na výskumne ladenú výučbu. Všetkým spomínaným výskumným metódam sa podrobne venuje aj v monografii, ktorá tvorí prílohu habilitačnej práce.

Teoretickú časť habilitačnej práce uzatvára „Kompetenčný profil učiteľa pre technické vzdelávanie na primárnom stupni školy“. Rovnako je to v predchádzajúcich kapitolách aj tu doktorka Huľová sa venuje profesionalizácii učiteľa elementaristu s náležitou odbornou fundovanosťou počnúc od vymedzenia pojmu kompetencia, cez kompetenčný profil učiteľa technického vzdelávania až po program aktuálneho vzdelávania učiteľov na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici. Predkladaný program je dôsledne rozpracovaný, akurát som sa nedozvedela, či už bol aj realizovaný.

Druhú časť habilitačnej práce tvorí empirický výskum, ktorý poskytuje prehľad o postojoch učiteľov k predmetu pracovné vyučovanie a o kompetenciách žiakov, ktoré nadobudli v rámci výučby pracovného vyučovania. Tak ako teoretická časť habilitačnej práce, tak aj empirická časť je spracovaná na veľmi dobrej úrovni. Habilitantka si zvolila kvantitatívny desing. Výskumným nástrojom bol dotazník vlastnej konštrukcie, ktorý bol overený v predvýskume, kde sa overovala jeho validita. Z hľadiska výskumnej vzorky (364 učiteľov) sa jedná o reprezentatívny výber. Na štatistické vyhodnocovanie získaných dát bol použitý U-test, Spearmanov korelačný koeficient, Wilcoxonov test a parametrický Párový T-test.

Zhrnutie a interpretácia výsledkov prináša mnohé doteraz neznáme výsledky. Na mnohé výsledky pozerám ako autor štandardu a teší ma, že viaceré obsahové zmeny v štandarde učiteľa prijali vysoko pozitívne. Bez ohľadu na vysoký stupeň zložitosti predmetu skúmania má autorka jasnú predstavu o nových príležitostiach, ktoré uvádza v odporúčaníach pre teóriu i prax.

Pripomienky k výskumnej časti:

Napriek zložitému výskumu, ktorý si habilitantka zvolila by som chcela podotknúť, že niektoré zistenia neboli dostatočne vysvetlené:

- Aké kompetencie žiakov boli sledované?
- Čím môže byť ovplyvnený postoj učiteľov k favorizovaným tematickým celkom?

Posúdenie formálnej stránky habilitačnej práce (STN, pravopis, štylistika, gramatická správnosť, kvalita obrázkov, a pod.):

Z formálneho hľadiska sa v práci nenachádzajú vážnejšie nedostatky. Práca je napísaná v súlade s príslušnými pravidlami normy bez gramatických a štylistických nedostatkov. V habilitačnej práci sú dodržané príslušné bibliograficko-dokumentačné normy a je vidieť evidentný rozdiel medzi vlastnými a cudzími myšlienkami. Formálnu stránku autorka celkovo zvládla na nadštandardnej úrovni.

Posúdenie, v čom je prínos habilitačnej práce a jej použiteľnosť:

Prínos habilitačnej práce vidím v teoretickom rozpracovaní problematiky technického poznávania na primárnom stupni vzdelávania a v empirickom overení postojov učiteľov k pracovnému vyučovaniu. Práve táto oblasť doposiaľ nebola vedecky preskúmaná. Odporúčam tiež, aby autorka habilitačnú prácu po úpravách vydala formou monografie (pokiaľ tak ešte neurobila).

Otázky do diskusie:

Ktoré oblasti výskumu považujete za prioritné?

Čím by mohla akademická sféra (výskum) prispieť k zvýšeniu úrovne technického vzdelávania na primárnom stupni ZŠ?

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce:

Habilitačná práca PaedDr. Zlatice Hulovej, PhD. predstavuje ucelené riešenie problémov technického vzdelávania na primárnom stupni ZŠ. Autorka preukázala svoje odborné schopnosti tak v teoretickej, ako aj v empirickej rovine skúmanej problematiky. Je možné konštatovať, že uvedený problém je riešený komplexne. Na základe uvedeného posudku habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe a po úspešnom obhájení a zodpovedaní uvedených otázok v diskusii odporúčam v zmysle platných predpisov v SR udeliť titul

„docent“

v študijnom odbore 1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika.

V Bratislave dňa: 16.09.2017

Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.
oponentka